

Планування зв'язку за стандартами НАТО (штаб бригади (батальйону) та їм рівних). Методичні рекомендації

Метою розроблення даних методичних рекомендацій було сприяння нарощуванню професійної майстерності офіцерів відділення зв'язку та інформаційних систем штабу бригади (батальйону) та здатність діяти за призначенням згідно стандартів НАТО. Надати можливість скоротити непродуктивні витрати часу на планування, сприяти єдиному розумінню питань процесу прийняття військових рішень. Навчити основам твердого та безперервного управління в умовах швидкої зміни обстановки.

Методичні рекомендації призначені для використання під час виконання планування операцій (бойових дій) застосовуючи процес прийняття військового рішення, відповідно до стандартів провідних країн світу.

ПЛАНУВАННЯ ЗВ'ЯЗКУ ЗА СТАНДАРТАМИ НАТО

ШТАБ БРИГАДИ (БАТАЛЬЙОНУ)
ТА ЇМ РІВНИХ

Видавничий дім
«СВАРОГ»
Київ — 2025

**Планування зв'язку за стандартами НАТО (штаб бригади (батальйону) та їм
П 37 рівних). Методичні рекомендації.** — Київ: ВД«СВАРОГ», 2025. — 87 с.

ISBN 978-611-01-3549-8

Метою розроблення даних методичних рекомендацій було сприяння нарощуванню професійної майстерності офіцерів відділення зв'язку та інформаційних систем штабу бригади (батальйону) та здатність діяти за призначенням згідно стандартів НАТО. Надати можливість скоротити непродуктивні витрати часу на планування, сприяти єдиному розумінню питань процесу прийняття військових рішень. Навчити основам твердого та безперервного управління в умовах швидкої зміни обстановки.

Склад робочої групи авторського колективу: бригадний генерал Олексій КОВАЛЕНКО (керівник розроблення), підполковник Юрій БОНДАРЕНКО, майор Юрій ФЕДОР та полковник Ярослав КОТЛЯРЕНКО.

Методичні рекомендації призначені для використання під час виконання планування операцій (бойових дій) застосовуючи процес прийняття військового рішення, відповідно до стандартів провідних країн світу.

ISBN 978-611-01-3549-8

ЗМІСТ

	ВСТУП	6
Глава I	СТАНДАРТНІ ОПЕРАТИВНІ ПРОЦЕДУРИ ВІЙСЬКОВОГО ПРОЦЕСУ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ (ВПІР) ДЛЯ ОФІЦЕРІВ ВІДДІЛЕННЯ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ШТАБУ БРИГАДИ (БАТАЛЬЙОНУ)	7
1	ПЕРШИЙ ЕТАП – “ОТРИМАННЯ ЗАВДАННЯ”	9
1.1	Процес прийняття військового рішення	9
1.2	До отримання бойового наказу (розпорядження)	10
1.3	Збір матеріалу, необхідного для аналізу завдання	10
1.4	Підготовка до 2-го етапу “Аналіз завдання”	13
2	ДРУГИЙ ЕТАП – “АНАЛІЗ ЗАВДАННЯ”	14
2.1	Аналіз завдання	14
2.1.1	Аналіз фізико-географічних умов.	14
2.1.2	Стан оперативного обладнання території.	15
2.1.3	Оцінювання району операції.	15
2.2	Визначення та подача для узагальнення в секцію S3	16
2.2.1	Вказані завдання	16
2.2.2	Впливаючі завдання	16
2.2.3	Основні завдання	16
2.3	Оцінювання наявних сил та засобів	17
2.3.1	Підрозділи – свої (приданні)	17
2.3.2	Підрозділи зв'язку – противника	20
2.3.3	Обмеження	21
2.3.4	Факти	21
2.3.5	Ризики	21
2.3.6	Припущення	22
2.3.7	Порядок використання засобів зв'язку	22
2.4	Узагальнений висновок рекомендації та пропозиції	23
2.5	Оформлення бланку за функцією ведення бою - УПРАВЛІННЯ	23
2.6	Участь в брифінгу	24
2.7	Вихідні документи другого етапу (варіант)	25
2.7.1	Наявні сили та засоби	25
2.7.2	Факти, припущення, ризики та обмеження	28
2.7.3	Порядок використання засобів зв'язку	28
2.7.4	Висновок	29
3	ТРЕТІЙ ЕТАП – “РОЗРОБЛЕННЯ ВАРІАНТІВ ДІЙ”	30
3.1	Розробка концепції забезпечення зв'язку	30
3.2	Участь в брифінгу	31

4.	ЧЕТВЕРТИЙ ЕТАП – “АНАЛІЗ ВАРІАНТІВ ДІЙ (ВІЙСЬКОВА ГРА)”	34
4.1.	Підготовка даних для військового розіграшу	34
4.2.	Організація та протидія підрозділам зв’язку противника у військовій грі	34
4.3.	Визначення виникаючих завдань зі зв’язку (факти та припущення)	34
4.4.	Визначення під час військового розіграшу	34
4.5.	Внесення змін в концепцію забезпечення зв’язку	35
5.	П’ЯТИЙ ЕТАП – “ПОРІВНЯННЯ ВАРІАНТІВ ДІЙ”	35
5.1.	Відпрацювання переваг та недоліків	35
5.2.	Оцінка переваг та недоліків по варіантах дій	36
6.	ШОСТИЙ ЕТАП – “ЗАТВЕРДЖЕННЯ ВАРІАНТУ ДІЙ”	36
6.1.	Підготовка до брифінгу	36
6.2.	Участь в брифінгу щодо затвердження варіанту дій	37
7.	СЬОМИЙ ЕТАП – “РОЗРОБЛЕННЯ, ВИДАННЯ ТА ДОВЕДЕННЯ НАКАЗІВ”	38
7.1.	Участь в брифінгу з видачі бойового наказу	39
7.2.	Вихідні документи сьомого етапу (варіант)	40
7.2.1	Додаток “Н” (забезпечення зв’язку)	40
7.2.2	APPENDIX – ДОПОВНЕННЯ 1 (Захисні дії в кіберпросторі (по навчанню)) до додатку “Н” (зв’язок) бойового наказу №____ 00 омбр (нетаємно)	65
7.2.3	APPENDIX – ДОПОВНЕННЯ 2 (ТАБЛИЦЯ позивних посадових осіб УКХ мереж (по навчанню)) до додатку “Н” (зв’язок) бойового наказу №____ 00 омбр (нетаємно)	67
7.2.4	APPENDIX – ДОПОВНЕННЯ 3 (Мережева схема проходження відео-, голосових та текстових даних (по навчанню)) до додатку “Н” (зв’язок) бойового наказу №____ 00 омбр (нетаємно)	77
7.2.5	APPENDIX – ДОПОВНЕННЯ 4 (Супутниковий та транкінговий зв’язок (по навчанню)) до додатку “Н” (зв’язок) бойового наказу №____ 00 омбр (нетаємно)	78
7.2.6	APPENDIX – ДОПОВНЕННЯ 5 (Порядок обміну інформацією (по навчанню)) до додатку “Н” (зв’язок) бойового наказу №____ 00 омбр (нетаємно)	79
7.2.7	APPENDIX – ДОПОВНЕННЯ 6 (Радіочастотний нагляд (спектр) (по навчанню)) до додатку “Н” (зв’язок) бойового наказу №____ 00 омбр (нетаємно)	80
7.2.8	APPENDIX – ДОПОВНЕННЯ 7 (Інформаційні сервіси (по навчанню)) до додатку “Н” (зв’язок) бойового наказу №____ 00 омбр (нетаємно)	83

	ПОСИЛАННЯ НА ВІЙСЬКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ	84
	ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	86
	ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ	87
	СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (ДЖЕРЕЛ)	90

“Якщо сьогодні кожен з нас не може уявити своє життя без телефонів та інших засобів комунікації, то що вже говорити про роль зв’язку для армії. Без перебільшення можна сказати, що від якісної системи зв’язку залежить життя всіх родів військ загалом і кожного захисника окремо”.

**(Командувач Військ зв’язку та кібербезпеки ЗСУ,
генерал-майор Євген СТЕПАНЕНКО)**

ВСТУП

В умовах збройної агресії з боку російської федерації проти України, потрібні офіцери з планування (організації) зв’язку загальновійськових штабів рівня бригади (батальйону), які спроможні виконувати завдання із захисту держави в умовах негативного інформаційно-психологічного впливу противника.

Виходячи із зазначеного, особливої актуальності набули структурні та системні зміни в організації та підходах, зменшенні часових показників для підготовки офіцерів відповідної категорії, зокрема, – в фаховій підготовці, в частині що стосується питань планування (організації) бою (бойових дій) у різних умовах обстановки та забезпечуватиме у тому числі взаємосумісність зі збройними силами країн-членів НАТО.

Посібник був розроблений для сприяння вивченню основ, принципів і підходів до військового процесу прийняття рішення, які прийняті у країнах - членах НАТО (США), що допоможе адаптувати ці принципи і підходи до потреб Збройних Сил України в контексті удосконалення ефективності процесу планування.

Матеріал посібника описує порядок виконання етапів військового процесу прийняття рішення офіцерів відділення зв’язку та інформаційних систем штабу бригади (батальйону та рівних їм), у різних функціональних сферах процесу планування на тактичному (оперативному) рівні за стандартами НАТО.

Викладені у цих Методичних рекомендаціях положення слід застосовувати творчо, з урахуванням рівня навченості офіцерів з принципів і підходів до військового процесу прийняття рішення рівня бригади (батальйону). Відповідній категорії офіцерів під час використання цих Методичних рекомендацій постійно вести роботу щодо подальшого удосконалення своїх навичок з ефективності процесу планування з метою формування високого рівня патріотичної налаштованості та відданості українському народові.

“Готуючись до битви, я завжди вважав, що плани марні, але планування є необхідним”.

(Дуайт Д. Ейзенхауер)

Глава I. СТАНДАРТНІ ОПЕРАТИВНІ ПРОЦЕДУРИ ВІЙСЬКОВОГО ПРОЦЕСУ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ (ВППР) ДЛЯ ОФІЦЕРІВ ВІДДІЛЕННЯ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ШТАБУ БРИГАДИ (БАТАЛЬЙОНУ)

Військовий процес прийняття рішення – це модель планування, яка встановлює процедури аналізу завдання, розробку, аналіз та порівняння варіантів дій за визначеними критеріями, вибір оптимального варіанта дій та розробку.

Стандартизований процес – сукупність ряду ефективних та успішних дій, спрямованих на досягнення результату певного етапу ВППР, послідовна та безперервна зміна станів об'єкту в часі. плану або наказу.

В ході детального (глибокого) дослідження процесу прийняття військового рішення встановлено, що **послідовність виконання стандартизованих процесів етапів планування, їх логіка, раціональність та аналітичний розгляд відіграє важливу роль в ефективності проведення планування.**

Процес прийняття військового рішення (за стандартами США)

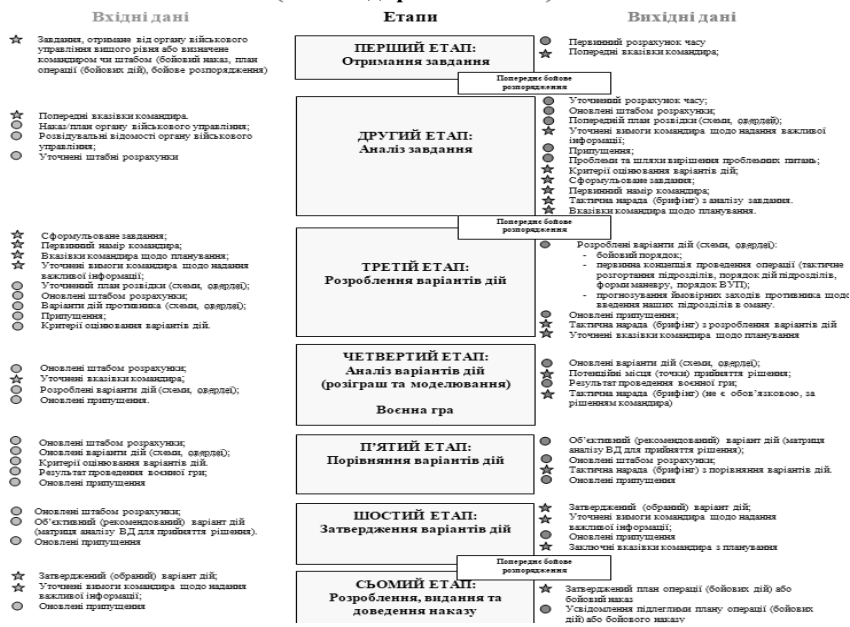

Рисунок 1 – військовий процес прийняття рішення

Таблиця 1

**Типові обов'язки начальника зв'язку та інформаційних систем
по етапах планування**

Етап 1
Вивчає завдання. Налагоджує взаємодію з S6 (G6) вищого штабу. Проводить уточнення розрахунково-довідкових документів (даних) і готує п
Етап 2
Встановлює: задачі зв'язку, обмеження, наявні сили і засоби, можливості та припущення; забезпечує необхідною інформацією для проведення брифінгу з аналізу завдання та віддання попереднього розпорядження (№2); надсилає інформаційні вимоги до секції відділення розвідки; доводить встановлені відомості в ході брифінгу з аналізу завдання.
Етап 3
Відпрацьовує концепцію організації зв'язку (Concept of CIS) для кожного ВД та надсилає її до секції S-3; координує питання організації зв'язку з іншими секціями; розпочинає відпрацювання додатку Н (Annex H); встановлює проблемні питання (Shortfalls); знаходиться в готовності представити концепцію організації зв'язку (Concept of CIS) під час проведення брифінгу з розгляду ВД.
Етап 4
Застосовує сили та засоби зв'язку згідно з планом за відповідною командою; перевіряє, щоб замисел організації відповідав іншим планам; коректує виявлені слабкі сторони; надсилає до S3 пропозиції з удосконалення ВД; присутній на брифінгу з розгляду результатів воєнної гри.
Етап 5,6
Оцінює сильні та слабкі сторони кожного варіанту дій, порівнює їх та готує рекомендації щодо обраного варіанту дій виходячи з аспектів зв'язку; надсилає інформацію до S3 для проведення брифінгу; продовжує відпрацювання додатку.
Етап 7
Відпрацьовує параграф 5 БН; завершує відпрацювання додатку Н; надсилає інформацію до S3 для відпрацювання БН та підготовки брифінгу з розгляду наказу; доводить порядок організації управління та в ході проведення брифінгу.

1. ПЕРШИЙ ЕТАП – “ОТРИМАННЯ ЗАВДАННЯ”

1.1. Процес прийняття військового рішення

Процес прийняття військового рішення (далі – ППВР) розпочинається після отримання завдання або попередження про готовність до виконання нового завдання. Зазначене нове завдання може бути сформульоване у наступних документах, що отримуються з вищого штабу (органу військового управління, тактичного угруповання):

WARNING ORDER (WARNO) – Попереднє бойове розпорядження.

Попереднє бойове розпорядження – розпорядчий документ, яким доводяться основні заходи щодо підготовки підпорядкованих підрозділів, до ведення операції (бойових дій).

FRAGMENTARY ORDER (FRAGO) – Бойове розпорядження.

Бойове розпорядження – розпорядчий документ, який на відміну від бойового наказу призначений для доведення бойових завдань лише одному підрозділу, якому він адресується, і розробляється, як правило, у ході бойових дій.

OPERATION ORDER (OPORD) – Бойовий наказ.

Бойовий наказ – найважливіший бойовий документ з управління підрозділами, за допомогою якого доводяться бойові завдання до підпорядкованих підрозділів, організовується їх взаємодія, всебічне забезпечення та контроль за підготовкою підрозділів до операції (бойових дій) і виконанням ними визначених завдань.

COMMANDER’S PLANNING GUIDANCE (CPG) – Вказівки командира щодо планування.

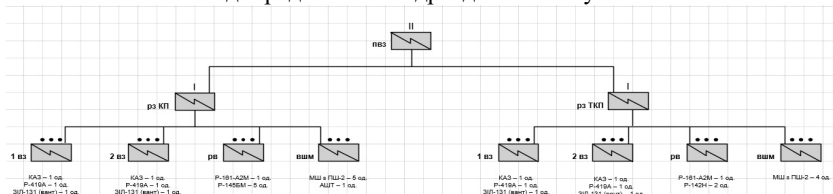
OPERATION PLAN (OPLAN) – План операції (план бою).

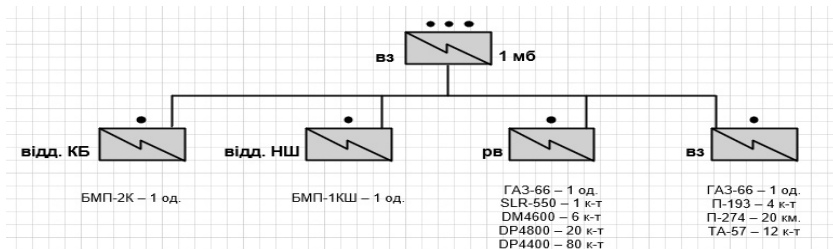
Рисунок 2 – порядок виконання першого етапу ВППР

1.3.2. Можливості підпорядкованих підрозділів зв'язку:

Рисунок 4 – організаційно-штатна структура польового вузла зв'язку (варіант)

Рисунок 5 – організаційно-штатна структура взводу зв'язку (варіант)

Підрозділи зв'язку 00 омбр спроможні забезпечити наступні види зв'язку:
 відкритий телефонний автоматичний зв'язок (ЄАТМ ЗСУ);
 телефонний зв'язок в мережі ЗСУ-002;
 передачу даних в системі електронного документованого обігу (далі
 СЕДО);
 передачу даних в мережі ЗСУ-002;
 підключення до мережі Internet;
 проводовий зв'язок;
 фельдєгерсько-поштовий зв'язок (далі – ФПЗ);
 зв'язок радіозасобами в ультра-короткохвильовому (далі – УКХ) діапазоні;
 забезпечити з використанням радіостанцій типу Motorola;
 зв'язок радіозасобами в короткохвильовому (далі – КХ) діапазоні;
 забезпечити з використанням радіостанцій типу Harris;
 функціональні сервіси:
 доступ до інформаційної системи збору обробки та видачі інформації про
 повітряну і надводну обстановку “Вираж – Планшет”;
 автоматизованої системи управління вогнем артилерії “Кропива”;
 автоматизованої системи “Дельта”;
 системи відеоспостереження (стрім з безпілотного літального апарату (далі
 – БПЛА) за лінійною розмежуванням.

1.3.3.Завдання сил та засобів старшого начальника (2 та 1 рівень вище);

1.3.4. Підрозділи зв'язку противника:

Рисунок 6 – підрозділ зв'язку противника (варіант)

1.3.5. Завдання сусідів та порядок взаємодії з військовими формуваннями, органами державної влади, державними силовими структурами.

1.3.6. час на планування, підготовку до бойових дій (в тому числі, денного і нічного, погодні умови) та готовності до виконання завдання;

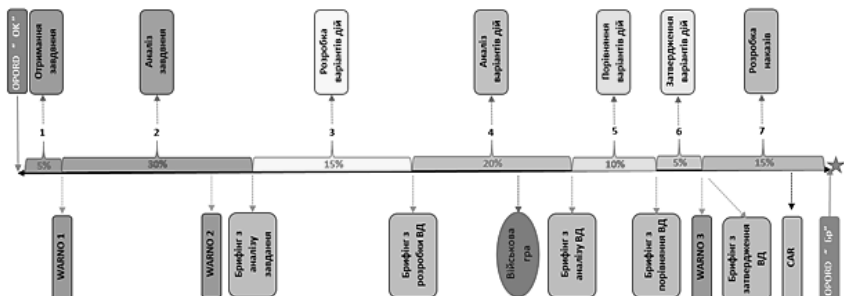

Рисунок 7 – розрахунок часу (варіант)

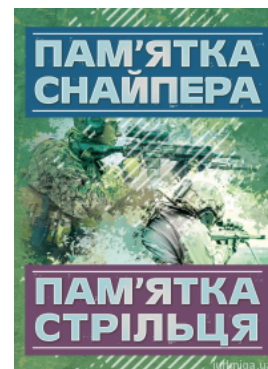
Книги, які можуть вас зацікавити

Вірний завжди.
Бізнес-лідерство на
принципах морської
піхоти

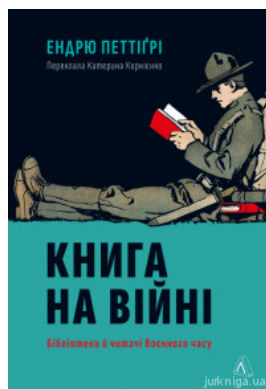
Дослідження
вогнепальної зброї,
переробленої з макетів
масогабаритних (ммг),
та її сліди на кулях і
гільзах

Пам'ятка снайпера.
Пам'ятка стрільця

Перемогти у
правильній грі. Як
наступати, захищатися
й досягати результатів
у мінливому світі

Книга на війні.
Бібліотеки й читачі
воєнного часу

Організація та
проведення
загальновійськових
тактичних навчань,
частина II (батальйон,
рота). Настанова

Перейти до галузі права
Військове право

Перейти на сайт →